

7. Měnové podmínky

Na konci 2. čtvrtletí byly zvýšeny základní měnověpolitické sazby.

Silící inflační tlaky i postupné zotavování české ekonomiky přiměly ČNB k novému navýšení základních měnověpolitických sazeb, které se odehrálo na konci června a bylo první od loňského února. Dvoutýdenní repo sazba byla z 0,25 % zvýšena na 0,5 % a lombardní sazba z 1,00 % na 1,25 %. Kurz koruny vůči euru v průběhu celého čtvrtletí postupně oslaboval a dostal se pod úroveň 26 CZK/EUR¹. Červen kurz zakončil na hodnotě 25,485 CZK/EUR a průměr za celé čtvrtletí (25,638 CZK/EUR) byl již mírně silnější než průměr roku 2019 (25,672 CZK/EUR). Meziročně byl kurz silnější o 5,2 %. Kurz koruny vůči dolaru měl také posilující trend, v závěru kvartálu ale došlo k mírnému oslabení a kurz dosáhl 21,439 CZK/USD. Průměr za celé 2. čtvrtletí 2021 činil 21,3 CZK/USD, což je o 13,4 % silnější hodnota než v loňském 2. čtvrtletí.

Výnosy vládních dluhopisů již nerostly tak výrazně jako v 1. čtvrtletí.

Sazby na mezibankovním trhu se loni snižovaly spolu s měnověpolitickými úrokovými sazbami, ale následně zůstávaly téměř rok neměnné. Změny v nastavení měnové politiky je ovlivnily a tříměsíční sazba PRIBOR se v červnu zvýšila o 0,11 p. b. na 0,48 %. Méně dramaticky než v předcházejících měsících se vyvíjely úrokové sazby na vládních dluhopisech. Ty se po výrazném nárůstu v 1. kvartálu měnily jen mírně. Sazba u dluhopisů s nejkratší, dvouletou splatností byla ke konci června na 0,69 %, u střednědobých dluhopisů mírně vzrostla na 1,55 % a úročení dluhopisů s dlouhodobou splatností kleslo na 1,67 %.

Nízké úročení klientů termínovaných vkladů se stále projevuje odlivem prostředků na běžné účty.

Prakticky neměnná zůstala situace u sazeb na klientůvých vkladech. Běžné účty domácností byly ke konci června v průměru úročeny 0,04 % a vklady s dohodnutou splatností 0,55 %, což představuje mezičtvrtletní navýšení o 0,1 p. b. Narůstaly zejména úroky vkladů se splatností nad dva roky. I běžné účty nefinančních podniků byly téměř nulově úročeny (0,03 % ke konci června). Průměrná úroková sazba jejich vkladů s dohodnutou splatností narostla o 0,09 p. b. na 0,21 %. Obecně nízké úrokové sazby stály za pokračováním trendu, ve kterém nárůst objemu vkladů dál poháněly zejména netermínované vklady. Jejich navýšení si udrželo silnou meziroční dynamiku (13,9 %), i když se v přírůstku už projevovala vysoká základna loňského 2. kvartálu.

Úvěry pro domácnosti zdražily.

Úrokové sazby úvěrů pro domácnosti se ve 2. čtvrtletí zvyšovaly. O 0,34 p. b. na 7,31 % mezičtvrtletně narostlo i průměrné úročení úvěrů na spotřebu, což bylo první navýšení od konce roku 2019 a největší od 4. čtvrtletí roku 2012. V případě úvěrů na bydlení úrokové sazby rovněž rostly. Průměrně byly úvěry na nákup bytové nemovitosti ke konci června úročeny 2,2 %, což je oproti březnu o 0,14 p. b. více. Nárůst byl zaznamenán u všech fixací. Dynamika objemu úvěrů poskytnutých domácnostem zrychlila spolu s rozvolněním obchodu a služeb. To je patrné hlavně na spotřebních úvěrech, které meziročně rostly o 2,7 % po předchozí stagnaci. Stále jde ale o velmi mírný růst, který může souviset s nižší potřebou úvěrového financování v situaci, kdy se části domácností v posledním roce podařilo naakumulovat hotovost. Zrychlil i růst objemu úvěrů na bydlení – meziroční přírůstek o 9,5 % byl nejvyšší od 2. čtvrtletí 2017. Z podrobnějších údajů přitom vyplývá, že zatímco loni ve 2. čtvrtletí hrála výraznou roli v nárůstu tzv. ostatní nová ujednání související s úvěrovým moratorium², nyní velmi rychle nabývají na objemu především čisté nové úvěry. Celkové zadlužení domácností meziročně vzrostlo o 7,7 %, nejvíce od 3. čtvrtletí 2009. Z toho se zadlužení na bydlení zvýšilo o 9,5 % (nejvíce od 1. čtvrtletí 2010) a zadlužení na spotřebu o 1,9 %.

Výrazně zrychlil růst objemu úvěrů na bydlení.

Úvěrové financování pro nefinanční podniky v průběhu 2. čtvrtletí naopak zlevňovalo, a to pro všechny objemy úvěrů. Nejmírnější bylo mezičtvrtletní snížení průměrného

¹ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

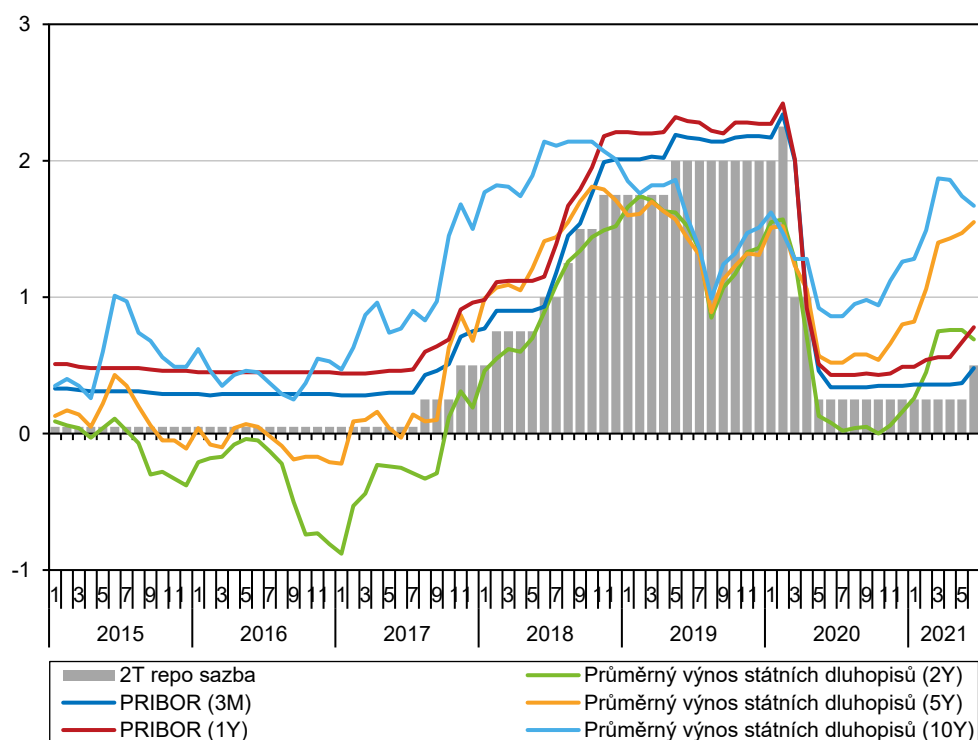
² Možnost odkladu splátek.

Úrokové sazby úvěrů pro nefinanční podniky naopak klesaly.

úročení v případě nejmenších objemů do 7,5 mil. Kč (o 0,05 p. b. na 3,43 %). Úroková sazba u úvěrů mezi 7,5 a 30 mil. Kč klesla o 0,12 p. b. na 2,35 %. Průměrná sazba v případě úvěrů nad 30 mil. Kč klesla o 0,65 p. b. na 1,19 %, což je rekordně nízká hodnota. Objem úvěrů a pohledávek nefinančních podniků (v korunách i cizí měně) meziročně klesl o 1,9 %. Šlo ale zejména o efekt posílení koruny vůči ostatním měnám, které se v úvěrovém portfoliu výrazně projevilo, protože úvěry v cizí měně tvoří asi třetinu z celkového objemu úvěrů a pohledávek nefinančních podniků. Právě jejich objem meziročně klesl o 13,4 %, zatímco úvěry v korunách vzrostly o 4,6 %. Co se týká časového hlediska, nejvíce ve 2. čtvrtletí narostly úvěry se střednědobou splatností (7,4 %). Meziročně hluboce klesl objem úvěrů v informačních a komunikačních činnostech (-11,5 %) a silné bylo i snížení u kulturních, zábavních, rekreačních a ostatních činností (-8,1 %). Nadále trval propad objemu úvěrů poskytnutých ve stavebnictví (-4,8 %), zpracovatelském průmyslu (-4,7 %) i velkoobchodě a maloobchodě a opravách a údržbě motorových vozidel (-4,4 %). U všech se jednalo o efekt posílení korunového kurzu, samotné úvěry v korunách u nich stagnovaly, ve stavebnictví rostly o 2,6 %. Klesaly i půjčky v ubytování, stravování a pohostinství (-3,8 %). Velké navýšení naopak vykázaly úvěry pro dopravu a skladování (31,8 %), profesní a vědecké činnosti a administrativní činnosti (11,8 %). Mírně meziročně rostly půjčky pro peněžnictví a pojišťovnictví (1,7 %).

Graf č. 15 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB